

morbosum, & infinitis excrementis oneratum corpus possederat, proculdubio etiam corruptioni subditus mortem jam in membris suis gessisset, & cupiditatibus suis carnalibus divexatus peccator extitisset, adeo ut lapsui illi horrendo horrenda illa mutatio corporis & animæ adscribenda non foret, nec tota universi Machina maledictione & corruptione illa, quam *μεταβολή*, i. e. *vanitatem Apostolus* nominat, ut in præcedentibus monuimus, propter hominem multata fuisset. Nec bonum hominem *Deus* vidisset, nec dixisset, stalis ante lapsum fuisset qualis post lapsum esse deprehenditur, quandoquidem ipsum perfectum ad imaginem suam condidit, perfectum, inquam, non solum animam, quā imaginem Divinam præcipue gerebat, sed etiam corpore perfecto, & omnibus numeris absoluto constantem. Imò quia post lapsum Imaginem Divinam perdidit, ineffabilibus donis Divinis se ipsum orbavit, totam suam structuram corruptit, ac se totum quantum infanda suā cupiditate, & vetitū fructus esu deturpavit, calamitas illa non solum animam ipsam, sed etiam totum corpus profligavit, & ex pulcherrima suā Harmoniā in extremam perniciem præcipitavit. Ac cum *Apostolus Paulus* in carne peccatum habitare affirmet, & proinde anima ipsa quoque depravata, ac corrupta in tam fædo domicilio sedem suam habeat, quis animam ante lapsum incorruptam, & à Deo Creatore ipso inspiratam immigrasse in tam fædum habitaculum asserere auit. Unde omnino concludamus oportet, cum corpus ante lapsum illi post lapsum plane dissimile fuerit, nec carnem, nec ossa corporis ante lapsum illis, quibus homo post lapsum constat, similia fuisse, sed sicut corpus totum, longè subtiliora, pulchriora, illustriora, & perfectiora extitisse. Illa verò post lapsum prioribus maxime dissimilia, atque ideò crassiora, fœdiora, & imperfectiora, cum corpore suo mortuo in cineres & favillas abire, ex quo corpore Veteris Hominis *Adami* per lapsum corrupto, mortuo, & in pulverem ac cinerem redacto Novum Hominem, corpus scilicet illud prius incorruptum novissimo die restauratum, & à Creatore nostro Omnipotentissimo renovatum iri scimus.

Sed de *Christi* Servatoris & Liberatoris nostri corpore quid dicendum? Admiranda Persona *θεωανθρωπος* *Iesus Christus*, in quo Divina & Humana Natura mirabili, & imperscrutabili nexu conjuncta & unita sunt, & qui secundum illam cum *Patre* in æternum fuit, & ab æterno ab ipso genitus est; secundum hanc verò in tempore ex semine quidem muliebri mox post lapsum promisso, sed absque virili, per *Spiritum Sanctum* conceptus, more omnium hominum natus, & in lucem editus est, ac initium suum habens, nativitate suā corpus humanum & mortale natum est, quod Naturalis corporis affectionibus, ut paulò ante dictum est, obnoxium, ac postea temporali morte sublatum manifestè humanitatem suam arguit. Verum enim fuit semen Davidis: *Act. cap. 2. v. 30. cap. 13. v. 22, 23.*

ex quo *Messias*, i. e. *Christus* secundum carnem nasci debebat. *Es. cap. 11. vers. 1. Ter. cap. 23. v. 5.* & ex cuius familia & stirpe fuit *Virgo Maria*, *Luc. cap. 1. vers. 27.* Fratribus verò suis per omnia similis existeret, ad *Hebr. cap. 2. vers. 17.* ad *Philip. c. 2. v. 7.* excepto peccato, *1 Joh. 3. vers. 5.* ad *Hebr. 4. v. 15.* Corpus itaque ipsius humanum essentiam & proprietates humanæ naturæ, ac in illā infirmitates naturales, quæ ipsum etiam doloribus, cruciatibus, ac mortui ipsi subicere, continebat. Hæ post mortem, atque resurrectionem ab essentia humanā segregata sunt: Illæ in æternum manentes *Christum* nobis exhibent glorioso corpore post ascensionem glorificatum, & æternum nostrum Regem, qui suos in hac vita gubernat, tuetur, conservat, & caput est omnium suorum Fratrum, quos, membra sua, in hac præfenti vitā colligit, & in futura vitā sibi conformes redditos æternæ beatitudinis gloriā, nullum finem habiturā, beabit. Mortale *Christi* corpus infirmitatibus obnoxium, nostroque jam post lapsum corpori, peccato excepto, simile ab *Adami* corpore ante lapsum immortali, & nullis infirmitatibus subdito differbat, licet utrumque peccato caruerit, quoniam illud mortale natum est: hoc verò immortale creatum, nunquam mortuum fuisset, si *Adamus* lapsu & inobedientiā suā ejus immortalitatem in mortalitatem non mutavisset. A nostro etiam discretum erat peccati absentia, quod in nobis regnans cum morte æternā passionis, mortis, resurrectionis, & glorificationis nostri *Servatoris* auxilio & operā à nobis auferendum & removendum erat. Corpus ipsius, in quo Divinitas sedem ac domicilium suum locaverat, imò Divina & Humana Natura unitæ erant, sine semine virili, ex *Virgine Mariā* per *Spiritum Sanctum* sine peccato conceptum est. Corpus nostrum ex virili & muliebri semine conjunctis conceptum in peccatis nascitur, eaque de causa Originali & Actuali peccato commaculatum iram Divinam, & æternam damnationem meretur. Corpus ipsius infirmitates, dolores & cruciatus sustinuit, mortemque subiit ipsam pro peccatis nostris, ut nos sanguine ipsius profuso, & corpore fracto, ac morte temporali dissoluto, ex peccatis, Diaboli potestate, & æternā morte erepti in pristinam nostram libertatem vindicaremur. Corpus nostrum propter nostra ipsorum peccata infinitis miseriis, doloribus & cruciatibus in hac vitā torquetur, cruciatur, affligitur, ac meritis peccatorum poenas luit, nec unquam felicitatis illius æternæ compos fieri potest, nisi in hac vitā à *Servatore* nostro per *Spiritum Sanctum* regeneremur, domum illam peccati, corpus nostrum, moriendo deponamus, & in die novissimo Domino & capiti nostro conformes reddamur. Admirandum est mysterium de *Christo*, qui totius universi creati possessor, & hominum caput futurus, eternam Mundi essentiam, ut ipse homo, habere, atque ideò homo nasci debebat; qui *Dei Filius* ex *Deo* etiam natus esse debebat; quem iram Patris sedaturum & extincturum, etiam in ipso *Patre*

Patre esse oportebat; quem hominis filium futurum etiam hominis essentiam & proprietates, ac proinde etiam humanam animam, & humanum corpus habere necesse erat.

Hæc omnia dilucidè demonstrant, Corpus *Adami* ante, & post lapsum, atque *Christi* Corpus ante, & post glorificationem suam insigni discrimine inter se distincta fuisse. Corpus *Adami* ante lapsum incorruptibile, immortale, & omnis peccati expers, at post lapsum corruptibile, mortale, peccatisque inquinatissimum extitit, eā de causa etiam morte delendum, & in pulverem & cineres redigendum, ut in priorem innocentiam statum reverteretur. Corpus *Christi* ante mortem corpori *Adami* post lapsum simile fuit, essentia quidem humana constans, & infirmitatibus, ac mortui obnoxium, sed peccatorum expers, & vacuum, nec, ut reliquorum hominum omnium, ex *Adami* lapsu progonie procreatorum corpora, ex virilis, & muliebri seminis conjunctione natum. Hinc licet morte infirmitates illæ tollendæ erant, non tamen putrefactionem in sepulchro sensit, nec in cineres abiit. sed tertio die resurgens essentiam suam humanam retinuit, & resurrectionis corporum nostrorum futuræ certitudinem asseruit, ac stabilivit. Corpus verò ejus post mortem, resurrectionem, & ascensionem glorificatum & maiestate suā æternā exornatum tale est, quale *Adamus* ante lapsum habuit, cui, ut nos fratres ipsius conforme corpus nanciscamur, faxit ille *Glorificator* noster, qui post depositam terrenam hanc corporis nostri tabernam æternæ beatitudinis nos participes reddet, si eadem nos dignos deprehenderit. Atque hæc de materia hominis primi sexto die creati: Sequuntur ea, quæ de forma ejusdem dicenda restant.

Postquam Omnipotens Creator Hominis Corpus ex terra creavit, & in speciem humanam figuravit, formam etiam ipsi additi inflando vivum halitum in nasum ipsius, quo viva anima evasit, ut *Moses Genes. 2. v. 7.* loquitur. Anima igitur hominum omnium primo inflata à *Deo*, est forma istius corporis à *Deo* creati, de qua Philosophorum Ethnicorum cœcitas multa & mirabilia somnia finxit, & animam, quid sit, definiendo & describendo, quid dixerit, & effutiverit, ipsa nec scire nec intelligere potuit. Mirabilior, & subtilior non est creatura in tota rerum creaturarum Universitate, quam anima hominis, propter quam, ex interitu propriā inobedientiā ascito, vindicandam etiam ipse *Filius Dei*, secunda Deitatis Persona, in mundum venit, & carne assumpta infirmitates, dolores, cruciatus, & mortem ipsam in cruce contumeliosissimam, & ignominiosissimam passus est. Hinc dignitas ejus, & omnem admirationem excedens excellentia patet, quod etiam *Deus* de suo Majestatis throno descendens animam, & corpus humanum nascendo inducere non dedignatus fuerit, ut charissimum sibi genus humanum ab interitu liberatum pristinae suæ gloriæ restitueret. Quæ profecto felicitas contingere non potuit *Lucifero* cum Angelicis suis Legionibus à *Deo Creatore*, &

Domino suo deficienti, atque ideò in æternum in statu suo miserrimo & deploratissimo perseveranti, & perseveraturo. Vocatur autem in *Sacris Literis* etiam Spiritus, & quidem rectè à spirando, quia spirando inflatus est; unde & *Spiritus* etiam vocatur. *Salomo Eccles. cap. 12. v. 7.* mortis mentionem faciens spiritum, (i. e. animam) inquit, redire ad Deum, qui illum dedit; & *Christus Lucæ 23. vers. 46.* ut & *Stephanus Act. 7. v. 55.* expirantes spiritum (*πνεῦμα ἄνωγει* spiro dictum) i. e. animam suam, *Deo* commendant: utpote hanc intelligentes, cujus carnis ergastulo liberata *Deum* perpetuum custodem esse scimus. Vocabulum igitur Spiritus seorsum positum animam denotat, cum animā conjunctum ab eā distinguitur. *ψυχή* passim in *Novo Testamento*, à *ψύχω* refrigerio, flo, spiro, quæ voces inspirationem illam divinam respiciunt, & ab eadem petita *Mosis* narrationi exactè respondent. Ortus autem animæ essentiam & proprietates ipsius detegit, ac demonstrat, quidnam ipsa sit, & quā ratione ad ipsius cognitionem apud homines adeò abstrusam, & tantis ignorantia tenebris involutam nobis penetrare liceat, ut nos ipsos cognoscamus, & auream illam sententiam, *γινώσκεις σεαυτὸν*, revera effectus demus. Non enim, ut otiosa simulachra & statua Mercuriales in hoc mundo versamur, ut instar bestiarum ventres nostros, vermium habitacula, cibi & potus sabburra farciamus, & corpus nostrum voluptatum illecebris destruamus, sed ut opera, & gloriam Dei manifestemus, triplici cognitione intellectum nostrum illustrantes, Dei nimirum, Nostri, & Mundi, quarum trium rerum intelligentia vera nos ad veritatem deducere potest.

Anima igitur est essentia, & substantia immortalis, principium & initium suum à *Deo Creatore* suo habens, & ab ipso ad imaginem suam (i. e. *Dei*) creata, & corpori humano inspirata, ut cum eo totum hominem ad imaginem *Dei* factum constitueret, qui toti terræ, & mari ac omnibus, quæ in iis sunt, imperaret, & eorundem Dominus esset, quemadmodum *Agiles ipse in suā totius Creationis enarratione testatur*. Crasum ideò errorem committunt quidam, statum aut vim quandam divinitus insulam corporibus, & omni essentia carentem, non verò veram essentiam, & substantiam esse animam statuentes, quos res ipsa, & *Sacer Codex* planissime refellunt, & hallucinationis suæ, ex anima quasi accidens quoddam facientis, coarguunt. Cum homo ex anima & corpore compositus sit, id quod nemo, imò nec ipsi Ethnici inficias eunt, & carnis assumpta infirmitates, dolores, cruciatus, & mortem ipsam in cruce contumeliosissimam, & ignominiosissimam passus est. Hinc dignitas ejus, & omnem admirationem excedens excellentia patet, quod etiam *Deus* de suo Majestatis throno descendens animam, & corpus humanum nascendo inducere non dedignatus fuerit, ut charissimum sibi genus humanum ab interitu liberatum pristinae suæ gloriæ restitueret. Quæ profecto felicitas contingere non potuit *Lucifero* cum Angelicis suis Legionibus à *Deo Creatore*, &